

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt III. Officia Vicecomitis Tridenti cum singulis Legatis. Rerum status, quem hîc nanciscitur. Auditae ab eodem obtrectationes in Aulam. Ea quae Pontifex de Sessione celebrata Legatis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11718

1562.

C A P V T III.

Officia Vicecomitis Tridenti cum singulis Legatis. Rerum status, quem hic nanciscitur. Audita ab eodem obtestationes in Aulam. Ea quæ Pontifex de Sessione celebrata Legatis significavit. Absundi venia à Mantuano petita Repulsa. Iterata eiusdem petitio. Tres conditiones quasita, vt illic persistat.

a Litteræ Vicecomitis ad Borromæum, 18. Iunii 1562.

b Litteræ Vicecomitis ad Borromæum, 22. Iunii 1562.

PER eos dies Vicecomes Tridentum^a peruenit. Et sine mora, præter ea quæ detulit ad Altempsum, nihil ad hanc rem spectantia, & quæ, sublato fundamento transitus militaris, in irritum recidère, mitia mandata sibi tradita peregit cum Legatis Osio ac Simonetta. Hic hominem dehortatus est, ne tunc exerceret austeram cum Mantuano ac Seripando, ratus, haud parato eos animo esse ad ea cum operæ pretio excipienda. Sed rem largius communicauit Vicecomes cum Scarampo Antistite Nolano, qui Aique in Monteferrato natus, Mantuano Cardinali intimus erat, eiusque familiæ subditus. Huic itaque cum exponeret Vicecomes querimonias, quæ in ipsum Romæ ferebantur, significauit simul per eam opportunitatem grauiores, quæ in primum Legatorum iactabantur, cui postea nomine Gonzagæ Cardinalis, fratris filij, à se renuntiandas esse dicebat, tamquam communes totius collegij sensus; adiecitque, coniunctionem, mutuamque fiduciam inter Præfides, eos turbines in malaciam soluturam fuisse^b. De hac ipsa coniunctione ille postea verba fecit cum Simonetta, ostenditque, per eam à communibus ipsorum officiis mitigatum & coniunctum iri pariter Patrum animos, qui ab æmulationibus magis quam à rationibus in certamen adducti videbantur; sed si vnâ eademque coniunctim viâ ductores processissent, facili negotio eos pariter qui ducebantur, in diuersas vias minimè disiunctum iri.

Non modò paratum ad id animum, sed eius perficiendi cupidum præ se tulit Simonetta, cohortatusque Vicecomitem est, vt rem, quemadmodum fecit, transigeret cum Mantuano; à quo rogatus vt amicè sibi detegeret quæ de se audiuisset, opportunitatem hinc arripuit enarrandi liberè, quasi per obsequium, adeoque non irreuerenter, quæ de ipso Romæ iactabantur, eò quòd ille argumentum de mansione proposuisset, & postea eius definitionem Patrum sententiis commisisset, ac demum agendum de illa spondisset vnâ cum Ordinis Sacramento; neque minùs, quòd neglexisset

set

set declarationem Continuationis in postrema Sessione, cum propter Oratoris Hispani acerrimas postulationes, re Casarianis haud indicatâ, ea facile pacateque haberi potuisset. 1562.

3 Egit gratias ob allatam sibi rerum notitiam Mantuanus: quæ obiectabantur, singulatim diluit. Dixit, iisdem rationibus se fusè purgasse Borromæo per litteras, & Pontifici per missum à se hominem e sua familia Arriuabenum: alias præterea calumnias sibi obiectas à se resciri, sed ex probitate prudentiaque Pontificis spem ab ipso concipi, eas apud illius animum fidem non habituras. Et sanè Pontifex in litteris publicis, quas à Borromæo scribi iusserat, nullius ægrimonix indicia præ se tulerat; quin commendatus ab illo fuerat postremæ Sessionis euentus, in quo solùm desiderabatur, vt in Decreto disertè explicarentur dogmata declaranda in Sessione proxima, quo prænuntiaretur quodammodò futura Continuatio: sed responsum à Legatis est, id ipsum à se optatum fuisse, sed simul agnitum, fieri non posse; propterea quòd Hispani, eorumque affectu, in articulo de mansione numquam consensuri fuissent vlli explanationi rerum agendarum, quin simul Continuationis caput explicaretur.

4 Eadem libertate, quâ Vicecomes Mantuano significauit criminationes, quibus ille infimulabatur Romæ, siue antequam discederet à se auditas, siue lectas in litteris postea acceptis, scripsit pariter ad Borromæum eas, quæ in illum & in eius Patruelem sibi aures verberarant in breui commoratione Tridentina: Actas fuisse gratias iis qui mansione declarationi restiterant, & iniectas querelas in eos qui illam promouerant, quod videbatur diminutio quadam libertatis Concilij. Idcirco maximâ se circumspectione vti in adeundis frequenter Episcopis, & in modo agendi grates nomine Pontificis iis, siue Italis siue Hispanis, qui se obsequentiores ostenderant Apostolicæ Sedi, ne huiusmodi officia caperent à fama aut à suspitione mendacia incrementa, & aduersa commenta. Excitum fuisse murmur de venia abeundi, quam à Pontifice Mantuanus petierit, ac duas eius causas afferri, quòd Aula Pontificalis litteræ, quæ in Mantuani, ceu primi Legati, manus antea deferebantur, postea ad Simonettam mitterentur; & quòd Gonzaga Cardinalis, eius fratris filius, Romam non accerferetur à Pontifice ad cœtus de huiusmodi negotiis, quemadmodum antea fieri solebat. Dici, hanc abeundi veniam graui futuram detrimento, tum ob venerationem, quâ Mantuanum prosequerantur omnes Præsules, tum ob rationem, quam de ipso cuncti Principes habebant; à qua constantissima

2 Dux litteræ Vicecomitis ad Borromæum, 21. Iunij 1562.

1562. stantissima erat persuasio, vnicè commotum Hispaniæ Regem, abstinuisse à missione Oratoris Vargas ad Synodum, ministri scilicet Pontifici parum accepti, & quieti Concilij parum opportuni.

d Litteræ citatæ Vicecomitis ad Borromæum.

e Patet ex epistola, Româ 17. Iunii 1562. & ex altera Mantuani ad Arriutabenum, 6. Iulij 1562. in Appendice narrationis Musforti.

Nec vanus erat hic rumor de petita à Cardinali venia^d, tametsi ille à Vicecomite, cui res suboluerat, primùm interrogatus, acriter inficias iret, turbatumque animum præ se ferret, seu quòd nollet fabularum argumentum euadere, seu quòd irreuerentiam erga Pontificem putaret, si hanc petitionem ante impetrationem vulgaret, perinde ac si fortè repugnaret Pontifex, videretur Legatus voluisse irati animi sensus in Principem iactitare, & palàm facere, illum propemodum sibi inclinatum. Sed sicuti veræ causæ minùs quàm effecta patere solent, ita in eo negotio contingebat. Hæ causæ illæ non erant, quas ad aures Vicecomitis fama detulerat, sed longè aliæ: nimirum, quòd Pontifex e postremò dixerat Comiti Francisco ab Andriano, Oratori Ducis Vrbinatis, sibi & vniuerso Collegio haud plenè satisfactum à Mantuano, quem ipse elegerat tamquam Legatum, viuumque oraculum suum in Concilio, quòd ibi mentem suam candidam puramque repræsenteret, & qualem ipsi Deus iniecerat, non autem propriam, quam ille gerebat. Eum in articulo mansionis nimiam fidem, & præter rationem, habuisse quibusdam Cœnobitis, qui vtilitate ducebantur: in articulo de Continuatione plus æquo & rei notitiam & satisfactionem fuisse ab eodem præstitam Cæsarianis, cum oportuisset opus illud prius confici quàm dici. Quapropter si Legatus parato esset animo ad sibi moderandum in posterum ex conscientia Pontificis, qui tam sibi quàm illi sinceram & Christianam inesse censebat, & cuius personam idem gerebat, Pontificem in obliuionem rerum præteritarum venturum: sin minus, illum opportuniùs acturum, si ab incepto desisteret; aliter enim coactum iri Pontificem à conscientia ac ratione ad alterum ipsi sufficiendum.

f Litteræ Vicecomitis ad Borromæum, 29. Iunii 1562.

Neque huic homini tantummodò animi sui amaritiam aperuerat Pontifex, sed etiam aliis pluribus, præsertim Vrbinati Cardinali dixerat, A Mantuano in disceptatione de iure residendi fuisse adhibita manum & caput: & per Comitem Fredericum Borromæum Gonzagæ Cardinali significarat, e^f eius patrum Sedis Apostolicæ cladem meditari. Nec obscure Pontifex indicarat, velle se, vt per eos Proceres, amore & sanguine cum Mantuano coniunctos, hic certior de iis feret; adeoque ipsum inuitabat ad veniam abeundi petendam, ne dimissionis dedecus idem opperiretur. Præter hæc acceperat Mantuanus indignatione acerbissimâ (seu verum id

id esset, seu falsum) quosdam Episcoporum fuisse gloriatos, se suis litteris effecisse, ut in eas Pontifex obiurgationes prorumperet; atque inter hos Sanfelicius ille nominabat, Concilij Curatorem, & Thomam Stellam Iustinopolitanum Antistitem, qui vulgari cognomento (causam ignoro) *Tedeschinus* dicebatur. Id verò intolerabilia reddere illi vulnera, quippe inflicta ab inferiori manu, & per iactantiam; adeoque per despicientiam ab iis profectam, qui si odio eum prosequerentur, reuerentiã certè prosequi debuissent. Verùm quemadmodum anxietas æstimationis maior est erga patrem, quàm erga sine comparatione minorem, nec vlla offensio acerbior est, quàm quæ in æmuli conspectu accipitur; ita propter veteres æmulationes inter Gonzagas & Farnesios, nihil, ut opinor, aliùs vulneravit animum Mantuani in eare, quàm verba quædam supra modum iracunda, quæ Cardinalis S. Angeli à se audita narrauit ab ore Pontificis in ipsum prolata.

7 Is itaque per Arriabenum clam, sed ardentè postulauerat abeundi veniam. Sed Pontifex in agendo quàm in loquendo circumspicior, pedem postea retraxerat, responditque, id offensionis publicæ futurum; simul de Mantuano honorificè & amanter loquens adiecit, se collegis mandasse, ut illi morem gererent, & obsequerentur. Non tamen abstinuerat vel in eo actu à querimoniis, dicens (ad mitigandam fortasse interpretandamque alio sensu oblatam, seu potius per minas intentatam veniam) Si nolisset Mantuanus tempore præterito sibi parere, nec suum iudicium sequi, satius futurum fuisse, si iam tum abeundi veniam postulasset. Huiusmodi responsa tametsi ex vna parte Legatum solabantur, quippe quæ indicabant, nec ipsum nec ipsius operam à Pontifice despici; tamen ex altera eundem perculere, quòd inde cognosceret, tam multa quæ ad se purgandum scripserat, aut per Pontificis oculos haud transisse, aut ad illius animum haud penetrasse; adeoque sibi videbatur adigi se ad conditionem durissimam, quâ insisteret labori feruendi, sine leuamine gratificandi.

8 Idcirco peracerbè doluit, quòd proniorem in Pontifice fidem nanciscerentur huiusmodi aduersum se obtrectatores, quàm suæ conditionis, suæque vitæ antea testificatio, præter eam, quam tot egregij Præsules & collegæ fecerant ad eum purgandum, ab ipso productam, & inter alios ipse Altempsius Cardinalis, Pontificis ex sorore nepos: oblocutores vsque adeò præpotuisse, ut Pontifex proximis diebus plane statuerit Legatos sibi superiores adicere. De mandatis, quæ Pontifex significabat ad collegas à se missa

1562. in ipsius emolumentum, aliam à se prerogatiuam non appeti, nisi quam suus sibi gradus tribuebat; simulque a se ambi, non vt alijs Legatis superior, sed vt vnà cum illis vnum atque idem planè esset. Hos in se animi sensus ex eo patere, quòd ipse nihil egerat non modò illis nolentibus, sed ne infcis quidem; cum vel à priuatis colloquiis numquam ab iis discors abcesserit, quemadmodum testari poterat Altempsius. Quando Pontifex ipsum iubebat in legatione persistere, se ad illi obtemperandum inclinare; sed tres conditiones à se peti, tamquam beneficia sibi necessaria, quò redderetur idoneus ad seruiendum: cum diu nauiter fieri non possit, quod per summam animi repugnantiam fit, & cum euidenti discriminè, in quo ipse versaretur, amittendi pretiosissimi sibi thesauri, hoc est Pontificiæ gratiæ.

Prima erat: Vt Pontifex eà quæ sibi maximè probaretur formâ diligenter illa inquireret de quibus ipse insimulabatur. Altera, Vt vbi ipsum insontem comperisset, si nollet in calumniatores quidquam animaduertere, nullam certè fidem haberet in posterum illatis ipsi criminationibus, nisi prius illas sibi significasset, eiusque defensionem audisset: sicuti ex aduerso, vbi aut antè aut in posterum in ipso deprehenderet seu tenuem erga Pontificem obedientiam, seu modicam sollicitudinem de Sedis Apostolicæ dignitate, seuerissimis pœnis ipsum addiceret. Tertia, Vt dignaretur animum adicere ad ipsum oneri subtrahendum per primam quæ se offerret oportunitatem, eâ ratione, quam eius prudentia illi pio negotio accommodatam putaret, cum se adèd defatigatum corpore animoque sentiret in eo laborioso ministerio, vt agnosceret, se illi diutius sustinendo non esse: exempli nouitatem non obstare; etiam Polum obtinuisse, vt legationem interrumperet ad corpus purgandum, nec eam ampliùs ab eo resumpram fuisse. Sperare se à Pontificis bonitate id leuaminis, quo indigebat vitæ suæ incolumitas, quam nouerat non dedignari Pontificem sibi charam habere, & quæ quamdiu perdurasset, ad illius obsequium perdurasset. Hæc scripsit Mantuanus, non tamen à continuatione muneris alienus, sicuti detexit Vicecomiti, vbi ostenderet Pontifex se ipsi reuerà confidere.

In duabus
litteris Vice-
comitis ad
Borromæum,
20 Iunij
1562.

Emulationes intestinae famam Concilij non mediocriter id temporis offuscabant. Etenim Episcopi qui erant discordes, collegas vicissim habebant quasi aduersarios: & dum in alios alij obloquebantur, effecere vt tandem Synodus vniuersa incusaretur. Ea præsertim pars, quæ suffragiorum numero erat inferior, alteram sibi supe-

superiorem accusare non poterat, quin totum corpus accusaret. 1562.
 Sed multò ampliùs quàm Præsules, in eo famuli peccabant, genus
 hominum ad contendendum procliue, & ad heriles argumonia
 expromendas immoderatum, cum eâ ratione, animi ac linguæ mali-
 gnitas quasi virtutem fidelis grati que animi sese ostentat. Inter ce-
 tera epistola quædam auctoris anonymi prodit^h, quæ se scriptam h Est in Ap-
 pendice Mu-
 fotti.
 Tridenti Romam ad amicum simulabat. Hæc, quasi illinc acce-
 pta, ad Lanfacum missa est ab Oratore Gallico, Venetiis degente:
 cumque hoc pacto fuisset vulgata, Lanfacus rem pluribus excusa-
 uit, & per se apud Legatos, & Romæ per Oratorem Gallia apud
 Pontificem, ne crederetur Concilij nomen à Regis ministris fœ-
 dari. In ea epistola, ut mos est satyricis subdolis, qui se larvâ pro-
 casside communiunt, adeoque se audaciâ obarmant, multæ in Con-
 ciliium calumniæ continebantur; ac demum deducebatur, Cum
 per illud vnitas Ecclesiæ sperari non posset, opportuniùs fore ipsum
 suspendi. Atque ex huiusmodi scriptis Suavis cæmenta magna ex
 parte desumpsit ad suam historiam fabricandam. Grande profectò
 documentum, quàm necessaria sit in Senatoribus tum linguæ li-
 bertas ante sanctiones, tum eiusdem postea subiectio communi
 iudicio; quod difficulter effici potest, quin erga Senatum obedi-
 entia exerceatur non voluntatis modò, sed etiam intelligentiæ: ob-
 sequium sanè non extra vires humanas, si obscuritas & incerta ra-
 tio humanorum consiliorum spectetur, quæ amplam nobis liberta-
 tem relinquit ad opinandum quidquid libuerit.

C A P V T IV.

*Multa Suavis errata. Bauaria Orator exceptus. Illius, & Ve-
 netorum mutua denuntiationes. Lis cum Heluetis & Floren-
 tino. Postulata Bauari & Casarianorum in Concilio.*

TEmpus nos admonet, ut aliquantulum insistamus in notan-
 dis simul variis Suavis erratis, hæc facta narrantis. Ac pri-
 mò quidem tumores illi populares, per quos inaudierat Vi-
 ccomes, mutatum in Aula Pontificis ordinem in mittendis litteris,
 quòd non ampliùs ad Mantuanum, sed eius loco ad Simonettam
 mitterentur, quodque à cœtu Cardinalium, ad expendendas Tri-
 dentinas res selectorum, amotus fuisset Gonzaga Mantuani fratris
 filius, manserunt in quibusdam monumentis, dubitationis in mo-
 dum, effeceruntque, ut Suavis, re minimè introspectâ, vtrumque
 animosè affirmaret, & per consuetum temerariis narratoribus in-
 fortunium.